

DOKUZUNCU EUROSAL – OLACEFS ORTAK KONFERANSI

THE IX. EUROSAL - OLACEFS JOINT CONFERENCE

Kamile EDE¹

GİRİŞ

Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (INTOSAI)'nın bölge teşkilatlarından olan Avrupa Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (EUROSAL) ile Latin Amerika ve Karayip Ülkeleri Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatı (OLACEFS) arasında işbirliğini geliştirmek amacıyla düzenlenen konferansların dokuzuncusu, Macaristan Sayıştay'ının ev sahipliğinde e-ortamda gerçekleştirildi.

Avrupa, Latin Amerika ve Karayip bölgelerindeki yüksek denetim kurumlarına kamu denetimi alanındaki gelişme ve yenilikleri değerlendirme ve deneyimlerini paylaşma olanağı sunan bu konferanslar 2000 yılından itibaren periyodik olarak düzenlenmekte olup, değişik ülke Sayıştaylarının ev sahipliğinde gerçekleştirilen ilk sekiz konferansın ana temaları şu şekildedir (EUROSAL, 2020a; Ede, 2019):

1. Konferans (17-18 Şubat 2000, Madrid-İspanya): "Entegrasyon ve Küreselleşme Süreçlerinde Kamu Dış Denetimi", "EUROSAL ve OLACEFS Kapsamındaki Mevcut Entegrasyon Süreçlerinde Yüksek Denetim Kurumlarının İşbirliği Alanındaki Deneyimleri" ve "EUROSAL ve OLACEFS Kapsamında Yüksek Denetim Kurumlarının Denetim ve İşbirliği Alanındaki Perspektifler".

2. Konferans (10-11 Temmuz 2002, Cartagena de Indias-Kolombiya): "Vergi Denetimi Konuları: Gelişmeler ve Perspektifler".

¹ Sayıştay Uzman Denetçisi, Yayın Kurulu Üyesi, kamileede@sayistay.gov.tr, ORCID: 0000-0003-4869-9394

Atıf/To Cite: Ede, Kamile (2020), Dokuzuncu EUROSAL – OLACEFS Ortak Konferansı, Sayıştay Dergisi, 33 (118), 181-189

3. Konferans (11-14 Mayıs 2004, Londra-İngiltere): “21. Yüzyılda Denetim”, “Yüksek Denetim Kurumları ve e-Devlet Deneyimleri” ve “Modern Devlet Denetçilerinin Rollerini İçin Eğitilmesi ve Donatılması”.

4. Konferans (17 ve 18 Kasım 2005, Lima-Peru): “Kamu Temsilcilerinin Varlık ve Gelirlerinin Denetimi. Çıkar Çatışmalarından Kaçınma Prosedürleri: Mevcut Yasal Düzenlemelerin Yüksek Denetim Kurumlarının Performansına Olası Etkisi” ve “Yüksek Denetim Kurumlarının Denetimlerinin Kamu Kaynaklarının Tasarrufu ve İyi Kullanımı Üzerindeki Etkisini Değerlendirme ve Ölçme Yöntemi”.

5. Konferans (10 ve 11 Mayıs 2007, Lizbon-Portekiz): “Mali Sürdürülebilirlik, Hesapların Sunumu ve Hesap Verebilirlik”.

6. Konferans (13-16 Mayıs 2009, Margarita Adası-Venezuela): “Güncel ve Gelecekte Karşılaşılması Olası Çevresel Sorunlar ve Doğal Kaynakların Korunması”.

7. Konferans (17-19 Eylül 2012, Tiflis-Gürcistan): “Kamu Sektöründe İyi Yönetişim: Yüksek Denetim Kurumlarının Rolü”.

8. Konferans (24-26 Haziran 2015, Kito-Ekvador): “Koordineli Denetimler” ve “Yüksek Denetim Kurumlarının İyi Yönetişime Katkısı”.

DOKUZUNCU ORTAK KONFERANSIN GÜNDEMİ

EUROSAl-OLACEFS 9. Ortak Konferansının 9-11 Eylül 2020 tarihleri arasında Macaristan’ın başkenti Budapeşte’de gerçekleştirilmesi planlanmış ise de; pandemi nedeniyle aynı tarihte “COVID-19 Salgını: Yüksek Denetim Kurumları İçin Çalışmalarının Etkisinin Vurgulanması Adına Eşsiz Bir Fırsat” ana teması ile Macaristan Sayıştay’ının ev sahipliğinde elektronik ortamda düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Ortak Konferansa 35 EUROSAl üyesi ve 19 OLACEFS üyesi Sayıştaylardan, özel konuklar ile birlikte yaklaşık 200 katılımcı iştirak etmiştir (IDI, 2020).

Konferansın açılış konuşmasını yapan Macaristan Sayıştay Başkanı László Domokos, Macaristan Sayıştayına IX EUROSAl-OLACEFS ortak konferansını düzenleme fırsatı verilmesinin büyük bir mutluluk olduğunu belirterek, bu konferansın sadece düzenlenme biçiminin değil, aynı zamanda konusunun da alışılmışın dışında olduğunu belirtmiştir. Konferansın temel hedeflerinden birinin, kıtaların buluşması ve katılımcı ülkelerin farklı birikimlerini ve deneyimlerini paylaşarak yeni çözümler belirlemeleri ve yeni işbirliği yollarını keşfetmeleri için bir fırsat sağlayan ilişki ve işbirlikleri kurmak olduğunu dile getirmiştir.

EUROSAL Dönem Başkanı ve T.C. Sayıştay Başkanı Seyit Ahmet BAŞ ise açış konuşmasında tüm dünyada hızla yayılan COVID-19 salgınının denetim camiası ve denetim faaliyeti üzerinde çok büyük etkilerinin olduğunu ifade ederek, Konferansın katılımcı Sayıştayların pandemi sırasında faaliyetleri ile ilgili yaşadıkları deneyimleri, yeni bakış açılarını ve yeni metodolojileri birbirleriyle paylaşmaları için mükemmel bir fırsat olduğuna dikkat çekmiştir. COVID-19 salgınına hızlı müdahale ve acil önlem alınması gereğine de vurgu yaparak, salgınla mücadele için katı kurallara ve kısıtlamalara ihtiyaç duyulduğuna işaret etmiştir.

OLACEFS Dönem Başkanı ve Peru Sayıştay Başkanı Nelson Eduardo Shack Yalta, karşılama konuşmasında COVID-19 salgınıyla bağlantılı olarak Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde;

- sağlık hizmetleri kapasitesinin uygun şekilde güçlendirilmesine katkıda bulunmak,
- sosyal izolasyon ve hareketliliğin sınırlandırılması önlemlerinin etkilerinin azaltılmasını desteklemek,
- acil durumlarda halk sağlığını korumayı desteklemek,
- ekonominin iyileşmesine katkıda bulunmak,

şeklinde dört ana hedefin tanımlandığını belirtmiştir. Sayın Yalta, katılımcılarının üç günlük etkinlik sırasında ortak hedefleri tanımlaması ve geliştirmesi gerektiğini ifade etmiştir. (SAOH, 2020).

Açılış merasiminin ardından düzenlenen ilk günkü Genel Oturumda Şili Sayıştay Başkanı Bay Jorge Bermúdez, OLACEFS bölgesinde COVID-19 salgını ile ilgili olarak alınan önlemleri özetlerken, İngiltere Sayıştay temsilcisi COVID-19 pandemisine ilişkin EUROSAL Proje Grubunun etkinlikleri hakkında sunum yapmıştır. Ayrıca, Macaristan Sayıştayının davetlisi olarak Ortak Konferansa katılan Macar uzman konuklar kamu sektörünün etkisinin ve verimliliğinin nasıl iyileştirebileceği ve COVID-19 döneminde değişim yönetimi ile nasıl yüzleşileceği konusunda katılımcılara bakış açısı sunan paylaşımlarda bulunmuşlardır.

Katılımcılar ortak konferansın ilk gününde, pandemi koşullarına uygun yanıtlar vermenin tek yolunun hızlı tepki vermek ve hızlı adımlar atmak olduğu ana sonucuna ulaşmışlardır.

IXEUROSAI-OLACEFS ortak konferansının ikinci günü panel tartışmalarıyla başlamıştır. Bu kapsamda dört farklı bağımsız konu ele alınmıştır (SAOH, 2020).

1- Ölçüm Metodolojilerinin Geliştirilmesi (Enhancing Measurement Methodologies): Katılımcılar, iyi yönetimi ölçmek için hangi seçeneklerin mevcut olduğu ve hangi kısıtlamalar ve zorluklarla karşılaştığı sorusuna cevap bulmaya çalışmıştır. Veri analizi ve Büyük Veri (karmaşık ve büyük veri setlerinin işlenmesine izin veren teknolojik ortam) oturumun öne çıkan gündem konuları olmuştur. Sayıştaylar adına sunum yapan uzmanlar, özgünlük, güvenilirlik, kamu güveni ve tarafsızlığın tam olarak ne anlama geldiğine dair hususları ele alarak, bunları uygun bir bağlama yerleştirmişlerdir. Deneyim alışverişi sırasında katılımcılar, bağımsızlık garantilerini de analiz etmişlerdir.

2- Kamu Savcılığı / Yolsuzlukla Mücadele - Önleme ve mücadele araçları (Public prosecution/Anticorruption–Means of prevention and tackling): Savcılığın rolü, cezai kovuşturma ve yolsuzlukla mücadele yöntemleri gibi önemli konular incelenmiş olup; verimliliği artırmayı amaçlayan önlemler, verimliliğin boyutları ve kriterleri, acil durumlara hazırlık ve COVID-19 salgınının etkileri gibi konular değerlendirilmiştir. Ayrıca, yeni zorluklara karşı ne tür yanıtlar verilmesi gerektiği, ortak öğrenmenin, deneyim alışverişinin ve farklı ülkelerin YDK'ları arasında sürekli geri bildirimlerin neden gerekli olduğu konuları tartışılmıştır.

3- Birleşmiş Devletler 2030 Gündeminin Uygulamaya Geçirilmesinde Yüksek Denetim Kurumlarının Rolü: Birleşmiş Milletler (BM) üyesi yaklaşık iki yüz devlet, 2015 yılında BM Genel Kurulu tarafından kabul edilen sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin uygulanmasına katılmayı taahhüt etmiştir. Panelde katılımcılar söz konusu hedeflere ulaşılmasının desteklenmesinin YDK'lar için de öncelikli bir görev olduğu ve COVID-19'un ekonomi üzerindeki etkileri göz önüne alındığında bu hedeflerin özellikle pandemi acil durum dönemiyle de uyumlu olduğu konusunda fikir birliğine varmışlardır.

Bu nedenle, son zamanlarda hangi kalkınma hedeflerinin öncelik haline geldiğine dair sorulara yanıt bulmaya çalışılmış olup, denetim kurumlarının uygulamalarında oynadıkları rolün değişip değişmediği, insan hayatının korunması ile ekonominin işleyişi arasında nasıl bir denge bulunacağı tartışılmıştır.

4- Medya ve Teknoloji: Yüksek Denetim Kurumlarının, Dijitalleşmenin ve 3. Tarafların Buluştuğu Nokta: Tartışmada, dijital dönüşümün organizasyon düzeyinde bir görev olduğu ve uygulanacak hedeflerin kesin olarak

tanımlanmasının zorunlu olduğu, bunun da kùltürde gerçek bir değişim anlamına geldiği sonucuna varılmıştır. T.C. Sayıştay Başkanı BAŞ sunumunda, özellikle COVID-19 salgını sırasında Bilişim Teknolojileri araçlarının ve dijitalleşmenin denetimin etkisini artırmak için nasıl etkin bir şekilde kullanıldığını paylaşarak, Türk Sayıştay'ının bu konuda yaptığı çalışmalara dikkat çekmiştir (EUROSAl, 2020b).

Panel tartışmalarının ardından, eş zamanlı olarak iki tur halinde düzenlenen sekiz çalışma grubu toplantısıyla katılımcıların daha aktif bir şekilde konferansa dahil olmalarına ve sekiz farklı alt konu hakkında deneyim ve görüş alışverişinde bulunmalarına olanak sağlanmıştır (SAOH, 2020).

- İlk çalışma grubu toplantısında Yüksek Denetim Kurumunun nasıl Parlatentonun stratejik ortağı olabileceği ve temel denetim konularının nasıl geçerliliğini koruyabileceği sorularına yanıt aranmıştır. Kaynaklar, özel uzmanlık eksikliği gibi denetim kurumunun verimliliğini sınırlayan risklere de değinilmiş olup, ilgili denetim deneyimleri, uzman kadro ve teknoloji eksikliğinin yarattığı ortak sorun ve karşılaşılan zorluklar müzakere edilmiştir. Krize nasıl tepki verilmesi gerektiği ve denetim kuruluşlarının danışmanlık rolünün nasıl artırabileceği soruları ön plana çıkmıştır. Güçlü bir işbirliği varsa, usulsüzlüklerin azalacağı, verimliliğin artacağı ve kamu fonları harcamalarının dengelenebileceği şeklinde genel bir kabule ulaşılmıştır.
- İkinci çalışma grubu toplantısında Yüksek Denetim Kurumlarının sahip olduğu fırsatlar değerlendirilerek, bu kurumların deneyim alışverişinde bulunmaları ve güçlerini birleştirerek gelişmeleri için en verimli yolun ne olduğu tartışılmıştır. Devlet sübvansiyonlarını denetleme konusunda toplumun ihtiyaçlarının nasıl önceliklendirilebileceği, aynı zamanda kurumun meşruiyetini nasıl artırabileceği gibi ilginç sorular da toplantıda müzakere edilmiştir.
- Üçüncü çalışma grubu toplantısında göstergelere ve ölçüm araçlarına odaklanılmış olup, krizlerin güvenilir kurumlar tarafından yürütölen bağımsız ve objektif değerlendirmeye talep oluşturduğu sonucuna varılmıştır.
- Dürüstlük ve yolsuzlukla mücadele ile ilgili konuların tartışıldığı dördüncü çalışma grubu toplantısında katılımcılar, YDK'ların kendileri örnek teşkil ederlerse, şeffaflık, bütünlük ve hesap verebilirlik ilkesinin gerçek temsilcileri olabilecekleri kanaatine ulaşmışlardır.

- Beşinci çalışma grubu toplantısının açılış konusu "Savcılık: yolsuzluğu önlemek için savcılık ile işbirliği ve ilişki" olup, YDK'lar için süreci hızlandıran ancak yolsuzlukla mücadelenin temel kontrollerini sürdüren bir yönetmelik oluşturmanın zor olabileceği, bu nedenle başarının ön koşulunun, bürokratik prosedürleri azaltırken, önemli riskleri ve temel kontrolleri belirlemek olduğu konusunda fikir birliğine varılmıştır.
- Altıncı çalışma grubu toplantısında reaktif ve hızlı denetim raporları konusu tartışılarak, YDK'ların gerçek zamanlı denetime öncelik vermeyi, denetlenen kuruluşların ve personelinin iş yükünü artırmamayı, maliyetleri düşürmeyi ve yeni denetim alanları bulmayı hedeflemeleri gerektiği ifade edilmiştir.
- Toplumla etkileşim konusunu inceleyen yedinci çalışma grubu toplantısında, katılımcılar, kısa sunumlar ve vaka çalışmaları aracılığıyla iletişimle ilgili faaliyetlerini anlatarak, toplumu bilgilendirmek için ne tür modern ve verimli araçlar oluşturduklarını ve medyanın, vatandaşların ve diğer paydaşların dikkatini ne ölçüde çekebildiklerini anlatmışlardır. Ortak çalışmanın amacı, YDK çalışmalarının sonuçlarının olabildiğince geniş bir şekilde topluma açıklanmasını ve böylece kamu fonlarının kullanımının şeffaflığına katkıda bulunmasını sağlamak için farklı metodolojik ve yaratıcı referans noktalarını belirlemektir.
- Günün son çalışma grubu toplantısında şeffaflık ve dijital araçların etkileri tartışılmıştır. Katılımcılar, veri talebinin sayısallaştırılmasının verimlilik üzerindeki etkilerini değerlendirmişlerdir.

Ortak Konferansın son gününde Macaristan Sayıştay Başkanı kapanış konuşmasında katılımcılara, EUROSAl'ye ve OLACEFS'e teşekkür ederek üç gün süren etkinliğin YDK'lar arasındaki işbirliğinin zor zamanlarda bile sağlam bir zemin üzerine inşa edildiğini kanıtladığını belirtmiştir. Yeni zorluklara açık olunması gerektiğini vurgulayan László Domokos, YDK'lar arasındaki işbirliğinin daha geniş bir topluluğa ulaşması ve mevcut işbirliğini daha yüksek bir seviyeye çıkarılmasının hedeflendiğini ortaya ifade etmiştir.

Son olarak EUROSAl Genel Sekreteri, OLACEFS Genel Sekreteri ve Macaristan Sayıştay Temsilcisi kapanış konuşmalarını gerçekleştirmişlerdir.

Konferansın üçüncü gününde ilk iki günün değerlendirmesi yapılarak, YDK çalışmalarının topluma nasıl daha da faydalı olabileceği konusu tartışılmıştır. Katılımcıların iki farklı atölye çalışmasına katılmasını sağlamak için üçüncü gün de 8 çalışma grubu toplantısı gerçekleştirilmiştir (SAOH, 2020).

- İlk çalışma grubu toplantısı, YDK'ların danışma işlevinin, bu kurumların gözetim işlevini tehlikeye atıp atmadığı ve Parlamento ile iletişimde nasıl başarıya ulaşılabileceği üzerine odaklanılmıştır.
- İkinci çalışma grubu toplantısında Devlet yardımlarının denetimine ilişkin sosyal beklentilerin nasıl karşılanabileceği sorusuna cevap aranarak, kurumsal meşruiyetinin en etkili şekilde nasıl artırılacağı incelenmiştir.
- Üçüncü çalışma grubu toplantısında, COVID-19 salgını gibi krizlerin olumsuz sosyo-ekonomik etkilerinin kısa sürede güvenilir kurumlar tarafından bağımsız ve objektif değerlendirmeler yapılması ihtiyacını ortaya çıkardığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Dördüncü toplantıda, YDK'ların örnek davranışlar sergileyerek şeffaflık, dürüstlük ve hesap verebilirliğin en önde gelen temsilcisi olması gerektiği vurgulanmıştır.
- Yolsuzluğun önlenmesi konusunun tartışıldığı beşinci çalışma grubu toplantısında katılımcılar, başarının ön koşullarından birinin önemli riskleri ve temel kontrolleri belirlemek olduğu sonucuna varmışlardır.
- Altıncı çalışma grubu toplantısında, gerekli kaynakların olması durumunda, denetime tabi kişiler ve çalışanlar üzerindeki iş yükünün artmaması için gerçek zamanlı denetimlerin hedeflenmesi gerektiği belirtilmiştir.
- Toplumsal etkileşimin ele alındığı yedinci çalışma grubu toplantısında halkı bilgilendirmek için modern ve etkili araçlar kullanılmasının medyanın, vatandaşların ve diğer paydaşların dikkatini ne ölçüde çekebileceği üzerinde durulmuştur. Her yüksek denetim kurumu denetim çalışmalarında mümkün olan en yüksek sosyal kullanım düzeyini sağlamaya çalıştığından denetim kuruluşlarının en iyi uygulamalarını birbirleriyle paylaşmalarının kendi faaliyetlerini daha verimli yöntemlerle geliştirmelerine olanak tanıdığı sonucuna varılmıştır.
- Ortak konferansın son çalışma grubu toplantısında ise ana konular olarak şeffaflık ve dijital teknolojilere odaklanılmış olup, katılımcılar veri talebinin sayısallaştırılması ve bunun metodoloji ve verimlilik üzerindeki etkisi hakkında görüş alışverişinde bulunmuştur.

Sekiz çalışma grubu toplantısının sonunda, öğrenilen ana dersler moderatörler tarafından özetlenerek, çalışmalarının etkinliği genel oturum çerçevesinde tek tek değerlendirilmiştir.

SONUÇ

COVID-19 salgınının kısıtlamaları nedeniyle online olarak gerçekleştirilen IX EUROSAl-OLACEFS Ortak Konferansı, Uluslararası Sayıştaylar topluluğunun en zorlu zamanlarda bile birbirine bağlılığını kanıtlayan ortak bir başarı niteliği taşımaktadır.

Ana tema pandemi koşulları çerçevesinde şekillendirilmiş olup, slogan "COVID-19 salgını: Yüksek Denetim Kurumları için çalışmalarının etkisini vurgulamak için eşsiz bir fırsat" olarak güncellenmiştir. COVID-19 pandemisinin denetim kurumlarının performanslarını artırmaları için hangi fırsatları sunduğu sorusuna odaklanan IX EUROSAl-OLACEFS ortak konferansı, genel oturumlar, panel tartışmaları ve çalışma grubu toplantıları ile bu olağanüstü zaman ve koşullarda canlı ve değerli mesleki paylaşımlara imkan sağlamıştır. Ortak konferansta YDK'lar arasında gelecekte benzer bilgi ve deneyim alışverişlerine büyük ihtiyaç duyulacağı konusunda da bir fikir birliği oluşmuştur.

IX EUROSAl-OLACEFS Ortak Konferansı, bağları güçlendirmeye ve deneyim alışverişini sürdürmek için Latin Amerika ve Karayipler ile Avrupa bölgesindeki Sayıştaylar arasında değişim ve işbirliği için bir alan oluşturmuş olup, konferansta Yüksek Denetim Kurumlarında hızlı yanıtlar ve dayanıklılık kapasitesi gerektiren pandemi zamanlarında bile bağlantıda kalınmasını sağlayan teknolojilerin önemli rolü vurgulanmıştır (OLACEFS, 2020).

KAYNAKÇA

- Ede, Kamile (2019), Avrupa Yüksek Denetim Kurumları Teşkilatının Diğer INTOSAI Bölge Teşkilatları ile İşbirliği Çabaları ve Birinci EUROSAL-AFROSAL Ortak Konferansı, Sayıştay Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 115, s.137-146
- EUROSAL (2020a), Cooperation with other INTOSAI Regional Organisations, <https://www.eurosai.org/en/about-us/international-cooperation/intosais-regional-groups/>, (Erişim Tarihi: 30.09.2020)
- EUROSAL (2020b), IX. EUROSAL-OLACEFS Joint Conference Held Online Successfully Operational Plan, http://www.eurosaiop.org/news_detail/159/, (Erişim Tarihi: 28.09.2020)
- IDI (2020), IDI Participates in IX. EUROSAL - OLACEFS Joint Conference, <https://www.idi.no/en/all-news/idi-news/item/492-ix-eurosai-olacefs-conference> (Erişim Tarihi: 25.09.2020)
- OLACEFS (2020), The Ninth OLACEFS – EUROSAL Joint Conference begins, organized by the SAI of Hungary, <https://www.olacefs.com/se-inicia-la-novena-conferencia-conjunta-olacefs-eurosai-organizada-por-la-efs-de-hungria/?lang=en>, (Erişim Tarihi: 27.09.2020)
- SAOH (2020), Latest News about the IX. EUROSAL-OLACEFS Joint Conference, <https://www.aszhirportal.hu/en/latest-news-about-the-ix-eurosai-olacefs-joint-conference>, (Erişim Tarihi: 30.09.2020)